

Regeringens proposition

1980/81:59

om villkoren för lönsparande på vinstsparkonto;

beslutad den 6 november 1980.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

GÖSTA BOHMAN

Propositionens huvudsakliga innehåll

I syfte att stimulera till ett ökat sparande beslutade riksdagen år 1976 om förbättrade villkor för det s. k. nya lönsparandet (numera kallat vinstsparandet). År 1978 beslutade riksdagen att dessa villkor skulle gälla under ytterligare två år. I propositionen föreslås att de för åren 1977–1980 beslutade villkoren för vinstsparandet skall få förlängd giltighet under ytterligare ett år.

EKONOMIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-11-06

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Wikström, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Johansson, Wirtén, Andersson, Boo, Winberg, Adelson, Danell, Petri, Eliasson

Föredragande: statsrådet Bohman

Proposition om villkoren för lönsparande på vinstsparkonto

Riksdagen beslutade i april 1972 att ersätta de dåvarande lönsparformerna – ungdomens lönsparande och allmänna lönsparandet – med en ny enhetlig form av lönsparande, det s. k. nya lönsparandet (prop. 1972:22, FiU 1972:15, SkU 1972:16, rskr 1972:109, 110). Samtidigt infördes lagen (1972:128) om skattefrihet vid premiering av sparande. Det nya lönsparandet startade den 1 september 1972.

År 1976 beslutade riksdagen om vissa förbättringar av villkoren för det nya lönsparandet, bl. a. höjning av vinstsumman för lönsparande under åren 1977 och 1978 (prop. 1976/77:47, FiU 1976/77:6, rskr 1976/77:98).

År 1978 beslutade riksdagen att dessa villkor för lönsparandet (numera kallat vinstsparandet), skulle gälla under ytterligare två år (prop. 1978/79:45, FiU 1978/79:9, rskr 1978/79:68).

Fullmäktige i riksgäldskontoret har i en skrivelse till regeringen den 9 oktober 1980 föreslagit att de av riksdagen beslutade villkoren för det nya lönsparandet under åren 1977 – 1980 skall förlängas att gälla åtminstone ytterligare ett år.

Målet för vinstsparandet angavs i prop. 1972:22 vara att stimulera till ett långsiktigt och regelbundet sparande och att åstadkomma ett nysparande, dvs. ett sparande som annars inte skulle ha kommit till stånd. Sparformen tar i första hand sikte på löntagare och därmed jämställda grupper fysiska personer. Sparandet skall vara regelbundet och företrädesvis ske vid källan, dvs. i samband med utbetalning av lön eller annan periodisk ersättning.

De huvudsakliga reglerna för vinstsparandet är f. n. följande.

Insättning på vinstsparkonto i bank eller hos sparkassa skall ske med

minst 75 kr. och högst 500 kr. per månad. Undantagsvis kan insättning också ske per kvartal, om det är fråga om regelbundet sparande av avräkningslikvid eller annan motsvarande ersättning som utbetalas kvartalsvis. På sparat belopp utgår bankränta motsvarande högsta inlåningsränta. Räntan tillgodoförs kontot som insättning per den 31 december oberoende av maximiregeln för månadsinsättning. De medel som står inne på sparkontot är inte spärrade utan kan disponeras när som helst av spararen. Vid uttag från vinstsparkonto gäller de regler som bankerna tillämpar för kapitalräkning med tolv månaders uppsägning. Uttag av ränta och sparpremie kan ske provisionsfritt utan uppsägning inom tolv månader, dvs. under loppet av det påföljande året. Premierat sparbelopp och sparpremie kan lyftas inom tolv månader utan att rätten till deltagande i vinstutlottningen och till fortsatt premiering går förlorad.

Den som uppfyller villkoren för vinstsparandet deltar i en årlig vinstutlottning med skattefria vinster som staten bekostar. Utlottningen sker i september närmast efter sparåret, varmed avses kalenderår. Som villkor för deltagande i lotteriet gäller att spararen under sparåret har ökat sin kontobehållning med minst 100 kr. inkl. ränta och att saldot vid slutet av sparåret inte har underskridits vid något tillfälle under tiden fram t. o. m. den 30 juni året efter sparåret. Varje delbelopp av 100 kr. berättigar till en lotteriandel i vinstutlottningen. Det högsta antal 100-kronorsandelar med vilka man kan delta i utlottningen är 100, dvs. motsvarande 10 000 kr.

Den sammanlagda vinstsumman var tidigare 2 % men är f. n. 4 % av den på visst sätt beräknade saldoökningen inkl. ränta under sparåret, dock minst 2 milj. kr. Alla vinster är fria från lotterivinstskatt. Vid vinstutlottningen i september 1980 fördelades ca 88 milj. kr. Vinstplanen omfattade 10 vinster på 250 000 kr., 75 st. på 100 000 kr. och ett stort antal vinster på belopp från 25 000 till 1 000 kr. Vidare utlottades s. k. födelsedagsvinster på 250 kr. till i genomsnitt var sjunde lönsparare.

På belopp som har stått inne på vinstsparkontot fyra år utöver sparåret utgår en skattefri sparpremie om 5 %, dock högst 300 kr. Premien bekostas till hälften av staten och till hälften av den bank eller sparkassa där sparandet har skett. Premie som är mindre än 25 kr. utgår inte. Sparpremien läggs till kapitalet per den 31 december och medräknas vid fastställande av antalet 100-kronorsandelar i lotteriet.

För vinstsparande under åren 1977 och 1978 beslutade riksdagen år 1976 att höja vinstsumman vid utlottningarna som sker åren 1978 och 1979 från 2 % till 4 % av saldoökningen inkl. ränta under sparåret på vinstsparkontona. Vidare beslutades att sparmedel från åren 1972 och 1973 jämte sparpremier för dessa år, som helt eller delvis står kvar på sparkontot, skulle ge rätt till deltagande i vinstutlottning som nytt sparande under år 1977 resp. år 1978 (prop. 1976/77:47, FiU 1976/77:6, rskr 1976/77:98).

År 1978 beslutade riksdagen att de för åren 1977 och 1978 fastställda villkoren för vinstsparandet skulle gälla under ytterligare två år (prop. 1978/79:45, FiU 1978/79:9, rskr 1978/79:68).

Utvecklingen av vinstsparandet fram till den 31 augusti 1980 framgår av följande tabell.

Tidpunkt	Antal konton	Kontobehållning (milj. kr)	Medeltal behållning per konto ⁷
31/12 1972	347 700	127	360
31/12 1973	482 100	994	2 060
31/12 1974	568 900	1 559	2 610
31/12 1975	663 500	2 240	3 380
31/12 1976	799 600	3 011	3 770
31/12 1977	1 045 800	4 270	4 080
31/12 1978	1 135 400	5 635	4 960
31/12 1979	1 194 200	6 980	5 840
31/8 1980	1 184 800	7 517	6 340

Riksgäldsfullmäktige har i sin framställning framhållit att de förbättrade villkoren som gällt för vinstsparandet sedan år 1977 i betydande utsträckning medverkat till att vinstsparkontona – trots introduktionen av skatte-sparandet år 1978 (prop. 1977/78:165, FiU 1977/78:37, rskr 1977/78:346) – kunnat bibehålla en god anslutning från spararna. Enligt fullmäktige är det angeläget att dessa villkor för vinstsparandet gäller under åtminstone ytterligare ett år. Fullmäktige förutsätter att lönspardelegationen (E 1978:01) under det kommande året kommer att ta initiativ i frågan om justering och förbättring av de olika lönsparformerna.

Jag har under hand inhämtat att Svenska bankföreningen, Post- och Kreditbanken, PK-banken, Svenska sparbanksföreningen, Sveriges föreningsbankers förbund, HSB:s riksförbund och Kooperativa förbundet, de båda sistnämnda för sin resp. sparkassas del, inte har något att erinra mot att de nuvarande villkoren för vinstsparandet får gälla ytterligare ett år.

Även jag anser att giltighetstiden för de nuvarande villkoren för vinstsparandet bör förlängas ytterligare ett år. Jag avser att inom ekonomidepartementet låta utreda frågan hur vinstsparandet skall utformas efter år 1981, så att ett eventuellt förslag om ändringar kan genomföras när den ettåriga förlängningen upphör.

Jag föreslår sålunda att de av riksdagen år 1976 och 1978 beslutade villkoren för vinstsparandet utsträcks att gälla även vinstsparande under år 1981. Detta innebär att vinstsumman vid utlottningen år 1982 skall utgöra 4 % av saldoökningen under år 1981 inkl. ränta. Vidare bör de sparare som har lönsparat år 1976 och därför blir berättigade till sparpremier vid utgången av år 1980 stimuleras till att låta sparmedlen stå kvar ytterligare ett år genom att sparbeloppen får likställas med nytt sparande under år 1981. Detta innebär att nämnda sparbelopp kan berättiga till deltagande i vinstutlottning år 1982 och senare även till sparpremie. I likhet med vad som beslutades år 1976 och år 1978 bör rätten att delta i vinstutlottning gälla utöver den rätt som spararen kan ha på grund av andra insättningar på kontot och oavsett att annars gällande maximibelopp för insättning överskrids.

Som tidigare nämnts svarar riksgäldskontoret för administrationen av vinstsparandet. Medelsbehovet för vinstutlottningarna i vinstsparandet år 1982 samt för sparpremier och information till allmänheten får tas upp i annat sammanhang.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna vad jag har förordat i fråga om vinstsparandet under år 1981,
2. uppdra åt fullmäktige i riksgäldskontoret att utforma reglerna för vinstsparandet under år 1981 i enlighet med vad jag har anfört.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden lagt fram.

